

Beslut för förskola och specialklass

efter prioriterad tillsyn i Hällsboskolan
belägen i Stockholms kommun

Tillsyn i Hällsboskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av specialskolorna inom Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) under hösten 2015. Hällsboskolan i Stockholm besöktes av Skolinspektionen den 1-2 september 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Det finns ingen nationell statistik redovisad för Hällsboskolan i Stockholm. De kunskapsresultat som skolan redovisar vid tillsynen är från våren 2015.

Eftersom det är få elever i varje årskurs kan enskilda elevers resultat ge stort utslag i sammanställningen.

Åk 4

Andel elever som bedömdes uppnå de nationella kunskapskraven i svenska var 10 procent, i naturorienterande ämnen 90 procent och i samhällsorienterande ämnen 80 procent. I matematik finns ingen elev redovisad för att ha uppnått kunskapskraven.

Åk 7

Andel elever som bedömdes uppnå de nationella kunskapskraven i bild var 100 procent, i engelska 30 procent, i hem- och konsumentkunskap 90 procent, i idrott och hälsa 90 procent, i matematik 50 procent, i biologi 80 procent, i fysik 80 procent, i kemi 20 procent, i geografi 80 procent, i historia 80 procent, i religionskunskap 60 procent, i samhällskunskap 70 procent, i slöjd 100 procent, i svenska 50 procent och i teknik 90 procent.

Åk 10

Andelen elever som bedömdes uppnå de nationella kunskapskraven i bild var 75 procent, i engelska 50 procent, i hem- och konsumentkunskap 75 procent, i idrott och hälsa 100 procent, i matematik 0 procent, i musik 88 procent, i biologi 63 procent, i fysik 38 procent, i kemi 50 procent, i geografi 50 procent, i historia 50 procent, i religionskunskap 38 procent, i slöjd 88 procent, i svenska 50 procent och i teknik 38 procent. Den insända betygskatalogen saknar uppgift om elevernas slutbetyg i ämnet samhällskunskap.

Trygghet och studiero

I intervju med lärare, elever, rektor och personal inom elevhälsan samt i dokumentation, framkommer inget annat än att skolan arbetar aktivt för att förebygga och förhindra kränkande behandling. I samband med tillsynen gör skolan en kartläggning av elevernas upplevelse av trygghet. Det som framkom vid kartläggningen var att eleverna kände viss otrygghet vid toalettbesök, under raster på skolgården och i duscharna efter lektioner i idrott och hälsa, vilket skolan påbörjat åtgärder för att förebygga.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande	1 mars 2016
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	1 mars 2016
3. Bedömning och betygssättning	Föreläggande	1 mars 2016
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Avstående från ingripande	-
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Anmärkning	1 mars 2016
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	1 mars 2016

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande. Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens sammanfattade bedömning är att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete vad avser planering, uppföljning och åtgärder för utveckling av utbildningen.

Skolinspektionen bedömer också att det finns brister i elevernas möjligheter till språkval, i skolans arbete med att informera elever och vårdnadshavare om elevens utveckling samt i skolans arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd och att utarbeta åtgärdsprogram. Skolan har även uppvisat vissa brister i elevernas tillgång till studie- och yrkesorienterande verksamhet som inte i tillräcklig utsträckning tillgodoser elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Skolinspektionens beslut

Förelägganden

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) att **senast den 1 mars 2016** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister i Hällsboskolan i Stockholm. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Föreläggande

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Specialpedagogiska skolmyndigheten inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. (12 kap. 8 § skollagen, Läroplan för specialskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 3. Kursplaner).

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna:

- Eleverna ska erbjudas språkval i moderna språk i minst två av språken franska, tyska och spanska.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska specialskolan ge eleverna en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och som så långt det är möjligt motsvarar den utbildning som ges i grundskolan. Undervisningen ska omfatta de ämnen som framgår av 12 kap. 4 § skollagen och utöver dessa ska det finnas språkval. Enligt skolförordningen 11 kap. 4-6 §§ ska huvudmannen som språkval erbjuda minst två av språken franska, spanska och tyska. Huvudmannen för specialskolan är enligt skolförordningen inte skyldig att anordna undervisning i ett språk som erbjudits som språkval om färre än tre elever vid skolenheten väljer

språket. Detta gäller dock inte om det språk som avses är ett nationellt minoritetsspråk.

I intervju med rektorn framkommer att språkval i moderna språk inte erbjuds eleverna på Hällsboskolan i Stockholm och att man aldrig fått frågan från någon elev eller vårdnadshavare och att det inte ligger i traditionen att erbjuda detta. Rektorn uppger att skolan i stället förstärker ämnena svenska och engelska. På frågan om det är skolans praxis att inte erbjuda språkval, uppger rektorn att hon inte vet om eleverna skulle välja det om möjligheten fanns. Rektorn bekräftar att skolan inte ger elever och vårdnadshavare någon information om eventuella möjligheter till språkval.

Även i intervju med lärare på skolan uppges att språkval i moderna språk inte erbjuds på något vis, men att det kanske kan finnas elever som skulle vilja läsa moderna språk. Lärare uppger vidare att skolan går ut med information till vårdnadshavarna om att de som söker till den här skolan inte kan få något språkval. I lärarintervjun framförs också att språkval skulle kunna vara bra för elevernas språkutveckling och att det inte skulle vara ett hinder i deras kunskapsutveckling.

I intervju med elever framkommer att flera elever skulle vilja läsa moderna språk, t.ex. franska, spanska och tyska och att de skulle välja det om det fanns på skolan. Eleverna uttrycker att de får läsa engelska i stället för språkval och att skolan inte har lärare i moderna språk och att ingen har pratat med dem i fall de skulle vilja ha språkval.

Hällsboskolan fick redan vid Skolinspektionens riktade tillsyn 2011 (dnr 40-2010:406) föreläggande om att åtgärda bristen att eleverna inte erbjuds språkval i något av språken franska, tyska och spanska. Skolinspektionen ser allvarligt på att eleverna inte erbjuds moderna språk enligt författningarnas krav. Särskilt allvarligt är att bristen föreligger trots att skolan redan 2011 har förelagts att åtgärda densamma och att huvudmannen i uppföljning angett att åtgärder är vidtagna.

Skolinspektionen bedömer att Hällsboskolan i Stockholm inte erbjuder språkval i minst två av språken franska, tyska eller spanska i enlighet med vad som krävs i skollagen. Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att skolans arbete med språkval brister, vilket medför att eleverna inte ges förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Motivering till föreläggande som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Eftersom verksamheten vid Hällsboskolan i Stockholm inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten föreläggs Specialpedagogiska skolmyndigheten att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Föreläggande

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Specialpedagogiska skolmyndigheten inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8–12 §§ skollagen; Läroplan för specialskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna.

- Elevers eventuella behov av särskilt stöd ska skyndsamt utredas.

- Elever, för vilka en utredning har visat att de är i behov av särskilt stöd, ska ges sådant stöd och åtgärdsprogram ska utarbetas, följas upp och utvärderas för dessa elever.

Motivering till bedömning av brist

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ges möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoseas framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

I intervju med rektorn framkommer att eleverna som tas emot i Hällsboskolan ofta har neuropsykiatriska funktionsnedsättningar utöver de grava språkstörningar som är grunden för att tas emot i specialskolan. Rektorn uppger att skolan under det senaste året rekryterat många nya till personalgruppen och att många av dessa har erfarenhet och utbildning kring tal- och språkstörningar men saknar erfarenhet av undervisning av elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Vid intervju uppger rektorn att skolan har gått från att alla elever har särskilt stöd, dokumenterat i åtgärdsprogram, till att alla elever i stället har extra anpassningar. Vid avslutande samtal med rektorn säger hon dock att det inte är uttalat att åtgärdsprogram inte ska utarbetas. I intervjun med rektorn framkommer även att skolan inte har någon blankett för beslut om åtgärdsprogram, att blanketter måste vara kvalitetssäkrade av huvudmannens jurister för att kunna användas och att skolan för närvarande i stället använder huvudmannens blankett "*Kartläggning av behov av särskilt stöd*". De kartläggningar av enskilda elever som Skolinspektionen tagit del av, saknar

uppgifter om ifall åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte, trots att de visar på ett behov av särskilt stöd för eleverna. Vid skolan finns vid tidpunkten för tillsynen inga utarbetade åtgärdsprogram trots att det finns ett flertal elever som riskerar att inte nå godkänt betyg i flera ämnen.

Av skolans betygskatalog för årskurs 10 våren 2015, framgår att de åtta elever som gick ut skolan våren 2015 inte nådde minst betyg E i en stor del av sina ämnen och att ingen av de åtta eleverna fick minst betyg E i matematik. Ingen av dessa elever hade beslut om särskilt stöd i form av ett utarbetat åtgärdsprogram. Vid intervjuer som Skolinspektionen genomfört med lärare och med representanter från elevhälsan framkommer att dessa uppgifter från betygskatalogen inte var kända av lärare i de övriga årskurserna och inte heller av personalen i elevhälsoteamet. Skolans redovisning av elevernas kunskapsresultat för årskurs 4 och 7, våren 2015, visar också att en stor del av eleverna inte nådde kunskapskraven i flera ämnen och att ingen av dessa elever hade beslut om särskilt stöd i form av ett utarbetat åtgärdsprogram under våren 2015.

I intervju med lärare framkommer också att åtgärdsprogram för närvarande inte utarbetas på skolan för elever i behov av särskilt stöd och att det finns ett par elever där åtgärdsprogram skulle ha utarbetats men att det inte hunnits med.

Även vid Skolinspektionens riktade tillsyn av Hällsboskolan 2011 (dnr 40-2010:406), konstaterades att särskilt stöd inte gavs i tillräcklig utsträckning till elever som hade svårigheter i skolarbetet. Skolinspektionen ser allvarligt på att skolan inte bedriver ett arbete kring särskilt stöd som uppfyller författningarnas krav. Särskilt allvarligt är att bristen föreligger trots att skolan redan 2011 har förelagts att åtgärda densamma och att huvudmannen i uppföljning angett att åtgärder är vidtagna.

Skolinspektionen bedömer att det i Hällsboskolan, inte minst mot bakgrund av elevernas låga kunskapsresultat, finns brister i skolans arbete med att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd, samt att utarbeta åtgärdsprogram för att säkerställa att särskilt stöd vid behov ges. Enligt Skolinspektionens bedömning, görs inte en tillräcklig analys eller utredning av varför elever inte når de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att det finns signaler som ska föranleda att dessa elevers behov av särskilt stöd skyndsamt ska utredas och ges. Det innebär enligt Skolinspektionen en risk för att utredningar inte görs för elever i behov av särskilt stöd och att dessa elever inte får det stöd de har rätt till.

Motivering till föreläggande som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Eftersom verksamheten vid Hällsboskolan i Stockholm inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten föreläggs Specialpedagogiska skolmyndigheten att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Bedömning och betygssättning

Föreläggande

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Specialpedagogiska skolmyndigheten inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleven och elevens vårdnadshavare informeras om elevens utveckling. (3 kap. 4 § och 12 kap. 12 § skollagen; Läroplan för specialskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen:

- Omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna ska kompletteras med uppgifter om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i alla ämnen som eleven läser samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering till bedömning av brist

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för

läroplanen. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och kunskapskraven i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i. Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram avseende särskilt stöd.

Enligt 12 kap. 13 § skollagen ska läraren för elever i årskurs 1-6 i specialskolan, en gång per år, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan, ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Vidare ska läraren sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen.

I läroplanen för specialskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 anges att läraren genom utvecklingssamtal och den individuella utvecklingsplanen ska främja elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling.

I intervju uppger rektorn att skolans arbete med att dokumentera extra anpassningar är under uppbyggnad. Rektorn uppger att lärarna gör skriftliga individuella utvecklingsplaner för alla elever, men att kvaliteten i dokumentationen är ett utvecklingsområde.

Lärare framför i intervju att eleverna ska ha skriftliga omdömen i alla ämnen men att de inte har det. Vidare uppger lärare att det saknas skriftliga omdömen i praktiskt-estetiska ämnen vilket beror på att skolans administrativa system är bristfälligt.

Skolinspektionen har vid tillsynen begärt att få se exempel på skriftliga individuella utvecklingsplaner från årskurser som inte har betyg.

Skolinspektionens granskning av tre skriftliga individuella utvecklingsplaner från årskurs 4, våren 2015, visar att de individuella utvecklingsplanerna saknar uppgift om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

I intervju med elever framkommer att de anser att de borde kunna nå längre i vissa ämnen, t.ex. i matte, engelska och svenska.

Även vid Skolinspektionens riktade tillsyn av Hällsboskolan 2011 (dnr 40-2010:406), konstaterades en brist eftersom de individuella utvecklingsplanerna (IUP) med skriftliga omdömen inte uppfyllde författningarnas krav.

Skolinspektionen ser allvarligt på att eleverna inte får skriftliga individuella utvecklingsplaner som uppfyller författningarnas krav. Särskilt allvarligt är att bristen föreligger trots att skolan redan 2011 har förelagts att åtgärda densamma och att huvudmannen i uppföljning angett att åtgärder är vidtagna.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Hällsboskolans arbete med att se till att omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i alla ämnen som eleven läser. Vidare bedömer Skolinspektionen att skolan brister i att se till att det i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering till föreläggande som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Eftersom verksamheten vid Hällsboskolan i Stockholm inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten föreläggs Specialpedagogiska skolmyndigheten att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Styrning och utveckling av verksamheten

Föreläggande

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Specialpedagogiska skolmyndigheten inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Läroplan för specialskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar).
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för special-

skolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar).

- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för specialskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar).

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen:

- Rektorn måste följa upp skolenhetens resultat utifrån de nationella målen för att sedan analysera resultaten i syfte att identifiera, planera och genomföra utvecklingsåtgärder. Uppföljningen, analysen, planeringen och utvecklingsåtgärderna ska dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska huvudmannen kontinuerligt och systematiskt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Rektorn ansvarar för att en sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs på skolenhetsnivå. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten

Av dokument framgår att Hällsboskolan i Stockholm använder sig av ett system, som är gemensamt för huvudmannen Specialpedagogiska skolmyndigheten, när det gäller uppföljning och utveckling av verksamheten inom en rad områden. Det dokumenteras i skolans verksamhetsplan som bygger på en gemensam mall för myndigheten. Skolan använder ett konsultföretag för kvalitetssäkring av flera aspekter av verksamheten, t.ex. kunskaper och färdigheter, trygghet och trivsel, styrning och ledarskap samt image. Resultaten inom respektive kvalitetsområde är sammanfattat i konsultföretagets gransknings-

rapport för skolan, som dock saknar en sammanställning och analys av skolans samlade kunskapsresultat.

I intervju med rektorn och vid de dokumentstudier som Skolinspektionen genomfört vid tillsynen, framkommer att det i dagsläget inte finns något dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete på skolenheten som har inriktning på kunskapskraven och de nationella målen som gäller för utbildningen. Rektorn uppger att skolan har schemalagt tid för pedagogiska diskussioner för att bli bättre på att identifiera utvecklingsområden, men att det för närvarande inte görs någon dokumentation av skolenhetens resultat för att användas i det systematiska kvalitetsarbetet.

I intervju med lärare framkommer att skolan arbetar med ett kvalitetssystem via konsultföretaget, men att det arbetet mest handlar om samarbete och arbetsmiljö. I intervjun med lärare framkommer även att de inte arbetar med att följa upp skolans kunskapsresultat för att analysera dessa. En lärare säger att *"Alla vet att det behöver vi ta tag i"*. Lärare uppger vidare att man för resonemang kring resultat inom vissa ämnesgrupper men inte på skolenhetsnivå och att lärarna behöver ta tag i hur skolan ska arbeta med läs- och skrivundervisningen.

I intervju med personal i elevhälsoteamet och med lärare i de lägre årskurserna, framkommer att de inte har kännedom om hur skolans kunskapsresultat ser ut för eleverna i årskurs 10, trots att en stor del av eleverna våren 2015 inte nådde kunskapskraven i olika ämnen och ingen elev nådde kunskapskraven i matematik, vilket borde ha uppmärksammats i det övergripande systematiska kvalitetsarbetet för skolenheten. Rektorn uppger att skolan behöver ta upp och dokumentera kunskapsresultaten, men att det inte hinns med för närvarande.

Skolinspektionens tillsyn visar att elever i sina skriftliga individuella utvecklingsplaner inte heller får angivet vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Tillsynen visar också att elever som inte nått godkända betyg inte heller har haft dokumenterade åtgärdsprogram. Båda dessa brister visar enligt Skolinspektionen även på brister i processen som ska känneteckna skolans systematiska kvalitetsarbete.

I en kompletterande redovisning från den 12 oktober 2015, uppger rektorn att det vid skolan genomförs klasskonferenser, en gång per termin, där hela elevhälsan och ledningsgruppen deltar. Rektorn uppger att varje elevs situation genomlysas vid dessa klasskonferenser, vad det gäller kunskapsutveckling och måluppfyllelse och att det förs anteckningar som sedan ligger till grund för olika insatser som man kommit fram till och att det görs en analys på individnivå, gruppnivå och organisationsnivå. Rektorn uppger vidare att elevhälso-

teamet tillsammans med ledningen gör en analys av de åtgärder som framkommit och att de lägger en plan för det kommande läsåret och att det ger en helhetsbild av elevernas resultat utifrån de nationella målen.

Skolinspektionen har till den 13 oktober 2015 begärt in dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet på skolenheten från läsåret 2014/2015, med uppföljning av resultaten utifrån de nationella målen, vilka analyser som gjorts utifrån detta och vilka åtgärder som planerats och genomförts utifrån analysen. Någon sådan dokumentation har inte inkommit till Skolinspektionen.

Även vid Skolinspektionens riktade tillsyn av Hällsboskolan 2011 (dnr 40-2010:406), konstaterades brister i skolans systematiska kvalitetsarbete, eftersom det då bedömdes att rektorn inte i tillräcklig grad ansvarade för att skolans resultat utvärderades regelbundet för att utgöra underlag för att nå de nationella målen. Skolinspektionen ser allvarligt på att skolan inte bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som uppfyller författningarnas krav. Särskilt allvarligt är att bristen föreligger trots att skolan redan 2011 har förelagts att åtgärda densamma och att huvudmannen i uppföljning angett att åtgärder är vidtagna.

Skolinspektionen bedömer, särskilt mot bakgrund av att många elever inte når kunskapskraven, att Hällsboskolan inte kan visa att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete på skolenhetsnivå med inriktning på de nationella målen som gäller för utbildningen. Skolinspektionen bedömer att det inte finns en tillräckligt dokumenterad uppföljning av kunskapsresultaten, och ingen dokumenterad planering av vilka utvecklingsåtgärder som behövs och hur dessa ska genomföras.

Motivering till föreläggande som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Eftersom verksamheten vid Hällsboskolan i Stockholm inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten föreläggs Specialpedagogiska skolmyndigheten att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Anmärkningar

Skolinspektionen beslutar om anmärkningar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800). Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) ska **senast den 1 mars 2016** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister i Hällsboskolan i Stockholm. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Anmärkning

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att SPSM inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Läroplan för specialskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Skolans studie- och yrkesvägledning ska omfatta samtliga årskurser och tillgodose samtliga elevers behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Rektorn har enligt läroplanen ett ansvar för att samverka mellan skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Rektorn har även ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.

Vidare framgår av läroplanen att studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda

eleverna inför fortsatt utbildning och yrkesinriktning och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning. Av läroplanen framgår också att studie- och yrkesvägledaren ska vara ett stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Rektorn uppger att det på skolan finns en person som är ansvarig för den studie- och yrkesorienterande verksamheten. Denna person är dock inte utbildad för studie- och yrkesvägledning. I intervju med den ansvarige för studie- och yrkesvägledningen framkommer att uppdraget har omfattat eleverna i årskurs 8-10 och inte eleverna i årskurs 1-7. Rektorn uppger att hon är medveten om att skolan inte tillgodoser övriga elevers behov av studie- och yrkesvägledning. Rektorn håller däremot på att ta fram en plan för hur verksamheten ska bedrivas, så att den täcker samtliga elevers behov. Vid tiden för tillsynen pågår, enligt rektorn, en rekrytering av en utbildad studie- och yrkesvägledare. Rektorns uppgifter bekräftats av den som nu är ansvarig för skolans studie- och yrkesvägledning.

I intervju med lärare och elever framkommer att lärarna i de olika årskurserna till viss del informerar eleverna om vilka möjligheter det finns för framtida yrkesliv och studier och att de genomför vissa studiebesök. Elever uppger dock i intervju att de anser att det borde vara mer studie- och yrkesvägledning på skolan.

Skolinspektionen bedömer att den studie- och yrkesorienterade verksamheten vid Hällsboskolan inte omfattar alla elever. Enligt skolans egna uppgifter är det endast de äldre eleverna som får studie- och yrkesvägledning. Skolinspektionen bedömer att det arbete som lärarna gör i undervisningen i sig inte är tillräckligt för att ge eleverna användbar information om utbildningsutbud och valmöjligheter.

Motivering till anmärkning som ingripande

I 26 kap. 11 § anges att en tillsynsmyndighet istället för att meddela ett föreläggande får tilldela en huvudman som enligt denna lag står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten.

Mot bakgrund av att det på Hällsboskolan i Stockholm finns viss studie- och yrkesorienterande verksamhet och att rektorn redan innan tillsynen påbörjat ett arbete för att utveckla den studie- och yrkesorienterade verksamheten i enlighet med författningarnas krav, bedömer Skolinspektionen bristen som en mindre allvarlig överträdelse av vad som gäller för verksamheten och stannar vid en anmärkning.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen beslutar om avstående från ingripande med stöd av 26 kap. 12 § skollagen (2010:800).

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Avstående från ingripande

Motivering

Enligt 6 kap. 6–10 §§ skollagen ska det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Vidare ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

I Skolinspektionens intervju med rektorn framkommer att skolan saknat en rutin för att kartlägga elevernas upplevelse av trygghet på skolan, men att värdegrundsfrågorna kontinuerligt tas upp med elever enskilt och i grupp. På skolan har det heller inte genomförts någon annan kartläggning för att identifiera områden och situationer som kan innebära risker för att elever utsätts för kränkande behandling. Det har därmed inte heller identifierats några konkreta åtgärder, utifrån konstaterade behov, för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.

Vidare framgår av Skolinspektionens dokumentgranskning att Hällsboskolan har en plan mot kränkande behandling, benämnd "*Hällsboskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling läsåret 2015-2016*". Planen saknar dock åtgärder utifrån en kartläggning av elevernas upplevelser för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.

Vid tiden för tillsynen har dock en kartläggning av elevernas upplevelser av trygghet genomförts i syfte att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Skolinspektionen har tagit del av skolans uppdaterade plan mot kränkande behandling för läsåret 2015/2016 och kan konstatera att

åtgärder utifrån kartläggningen har förts in i skolans plan mot kränkande behandling för att kunna utvärderas i nästa års plan.

Motivering till avstående från ingripande

I 26 kap. 12 § anges att en tillsynsmyndighet får avstå från att ingripa bl.a. om den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse.

Mot bakgrund av att det på Hällsboskolan i Stockholm bedrivs ett kontinuerligt värdegrundsarbete och att det i samband med Skolinspektionens tillsyn gjorts en kartläggning av elevernas upplevelse av trygghet, som mynnat ut i utvärderingsbara åtgärder i skolans plan mot kränkande behandling, bedömer Skolinspektionen att huvudmannen har vidtagit rättelse och avstår från ingripande inom detta bedömningsområde.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Beslutsfattare

Kjell Gyllenswärd
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Hällsboskolan i Stockholm

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet.

Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen. Se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Hällsboskolan i Stockholm

Hällsboskolan i Stockholm är en specialskola med årskurs 1-10 samt förskoleklass, som tar emot elever med grav språkstörning från hela landet. Skolan har vid tillsynen totalt 119 elever, varav 8 i förskoleklass och 111 i årskurs 1-10. Några elever läser enligt grundsärskolans kursplaner.

Vid skolan bedrivs också ett fritidshem med cirka 35 elever och ett elevhem med cirka 7 boende elever.